

Vaega 1a: O ai sui auai NDIS o nonofo i fale o tagata e iai mana'oga faapitoa o fia iloa le uiga o tui puipui o le KOVITI-19

O polokalame o tui puipui o le KOVITI-19 i Ausetalia ua amatalia. O tagata o i totonu o nofoaga o tagata e iai mana'oga faapitoa e i le vaega 1a, ma e lotolotoi i totonu o le vaega muamua o tagata Ausetalia e mafai ona fai tui puipui.

O lenei pepa o mea moni e faavae i luga o faamatalaga mai le Matagaluega Soifua Maloloina Malō Ausetalia (Department of Health). Ua iai i totonu faamatalaga e uiga i polokalame o le tui puipui, ma faamatala ai pe faapefea ona tapena latou e faia le auaunaga. Ua iai fo'i so'otaga i alagā'oa e uiga i tui puipui.

Manatu autū

- O tagata o i totonu o nofoaga o tagata e iai mana'oga faapitoa ua lotolotoi i totonu o le vaega muamua o tagata Ausetalia e mafai ona fai tui puipui.
- E tāua lou malamalama poo le a le tui puipui o le KOVITI-19 ma poo lea le mea ua fai ai, ae poo a fo'i ni itū e manua ai poo ni itū e lamatia ai.
- O le vaega o faia le auaunaga e tatau ona talanoa ia oe e uiga i polokalame o tui puipui, ma ia amata ai loa ona fai fuafuaga.
- Ua fausia nei e le Matagaluega Soifua maloloina se itulau upega tafa'ilagi faatasi ma [faamatalaga mo tagata e iai mana'oga faapitoa e uiga i tui puipui o le KOVITI-19](#), ma le tele lautele o alagā'oa e uiga i tui puipui o le KOVITI-19, e aofia ai le Faitau Gofie (Easy Read) ma le Auslan.

O le a le tui puipui o le KOVITI-19?

O le tui puipui o le KOVITI-19 ose auala e puipui ai tagata e iai mana'oga faapitoa, tagata faigaluega ma tagata lautele.

Ua iai le faamalosi'au i tagata uma o Ausetalia ina ia faia tui puipui o le KOVITI-19 peita'i, o le taimi nei, ua fai i le faitalia. O lona uiga e mafai ona e filifili pe fai sou tui pe leai.

O tagata o i totonu o nofoaga o tagata e iai mana'oga faapitoa ua lotolotoi i totonu o le vaega muamua o tagata Ausetalia ua ofoina iai le tui puipui.

Ua iai le maliega e fai le tui puipui

Ae ete le'i malie e fai le tui puipui, e tāua lou malamalama:

- poo lea le tui puipui o le KOVITI-19 ma poo lea lona aogā
- i penefiti o le tui puipui
- ini tulaga e lamatia ai i le tui puipui.

Talanoa i lou aiga e uiga i tui puipui pe manana'o e fai sou tui.

Afai e iai sau fesili, e mafai ona e talanoa i lau foma'i e uiga i le tui puipui ma fesili pe fetaui ma oe. Atonu ete mana'o i seisi o le tou aiga, poo le tagata o vaiai poo tausia oe e auai pe a e talanoa i le foma'i.

Ta'u i lau ofisa o faia auaunaga pe afai ua e mana'omia se latou fesoasoani ia faatonu ai se taimi e talanoa ai i lau foma'i e uiga i le tui puipui.

O lea le mea e fai pe a ou lē mana'o e fai se tui puipui?

Afai ua e filifili e lē faia sou tui puipui o le KOVITI-19, pe ete lē o mana'o e fai i le taimi nei, o le a tausia pea le lagolago a lau ofisa o faia auaunaga ma le aufaigaluega i auaunaga ete moomia. Latou te faaauau pea ona faaaogā puipuiga saogalemū (e pei o le fufulu o lima, fai ofu e puipui ai le tino PPE pe a mana'omia, ma tausi le va o tagata e mana'omia) ina ia faaitiitia ai lou lamatia mai le pisia i le vairusi.

E mafai ona fai sau [faaseā i le Komisi a le NDIS](#) pe afai ua taofi le faia o le lagolago a le ofisa o faia auaunaga poo se tagata faigaluega e mafua mai ina ua e lē mana'o e fai sou tui puipui.

E mafai ona ou talosaga i tagata faigaluega o lagolagoina a'u e fai ni tui puipui?

Ua ia te oe le aiā tatau ete filifili ai poo ai e lagolagoina oe. O lona uiga e mafai ona e talosaga i lau ofisa o faia auaunaga ina ia mautinoa o tagata faigaluega o lagolagoina oe ua uma ona fai tui puipui, pe afai o le mea lenā ete mana'o ai.

Afai o lou mana'o ia lagolago oe e na'o tagata faigaluega ua uma ona fai tui puipui, peita'i ose tagata faigaluega e masani ona lagolagoina oe e lē mana'o e fai se tui puipui, o le a mafai ona e faamoemoe i lau ofisa o faia auaunaga e galulue ma oe e sa'ili seisi tagata faigaluega e fetaui mo le lagolagoina o oe.

O se isi itu, atonu ete talosaga mo se tagata faigaluega e le'i faia se tui puipui ae mafai seisi laasaga e faamautinoa ai o le a maualalo pea le lamatia i tulaga pipisi.

E faapefea i lau ofisa o faia auaunaga ona tatau ona sauni mo tui puipui

E tatau ona e faamoemoe i lau ofisa o faia auaunaga ia:

- **faaaogā au auala o fesoota'iga sili** ia faatalanoa ai ma oe polokalame o tui puipui
- faamalosi'au mo oe ia **talanoa ma lou aiga** pe ete mana'o e fai sou tui puipui
- fesoasoani ia oe **e aumai ni tali o ni au fesili e uiga i tui puipui** ina ia e malamalama ai poo lea le tui puipui, ma poo a ni lamatiaga ma benefiti e maua a'o le'i faia tui puipui
- fesoasoani ia oe ina ia e **malamalama i auala e pulea ai lamatiaga o le pipisi o le KOVITI-19**, ete filifili ai pe fai sou tui puipui
- galulue ma oe ete **malamalama ai pe ete mana'omia se fesoasoani i aso o le tui puipui** (e.g. pe ete mana'o ise tagata e lagolago ia oe pe a fai lou tui puipui) poo se tagata lagolago mai mo latou)
- amata loa ona fai **fuafuaga poo fea e fai ai tui puipui**, ma o fea fo'i ete faatalitali ai a'o le'i faia lou tui puipui
- iloa pe **faapefea ona latou tausia gaioiga SaogalemūKOVITI (COVIDSafe)** i aso e fai ai tui puipui, e aofia ai vā o tagata, faamamā lima ma tūmamā .

Alagā'oa e uiga i tui puipui o le KOVITI-19

Ua atia'e nei e le Matagaluega Soifua Maloloina se itulau upega tafa'ilagi o [Faamatatalaga e uiga i tui puipui o le KOVITI-19 mo tagata e iai mana'oga faapitoa](#), ua aofia ai le tele o ni fesili e uiga i tui puipui, e pei o aso ma se nofoaga o avanoa e fai ai. E fai lava ma faafou lenei itulau upega tafa'ilagi.

Ua iai fo'i lomiga o alagā'oa i le upega tafa'ilagi a le Matagaluega Soifua Maloloina (i le Easy Read ma Auslan) e uiga i tui puipui. Ua faamatala i nei alagā'oa poo a nei mea o tui puipui, e faapefea ona sauni mo le faiga o lou tui puipui, ae poo a ni tulaga e aliali mai pe a uma ona fai lou tui puipui.

- [Faamatalaga o tui puipui mo le KOVITI-19 Pfizer \(Comirnaty\)](#)
- [Sauni mo le fai o tui puipui mo le KOVITI-19](#)
- [Taimi ua uma ona fai lou tui pui mo le KOVITI-19](#)
- [O ta'iala i filifilia i tui puipui mo le KOVITI-19 mo tinā ua ma'itaga \(ma'itō\), faasusu pepe, poo fuafua mo ma'itaga](#)
- [Lagolago tagata ua iai mana'oga faapitoa o mafaufau ma le soifua ina ia ofi atu i tausiga soifua maloloina i le pipisi o le KOVITI-19 i le lalolagi](#)
- [Faamatalaga e uiga i tui puipui mo le KOVITI-19 mo tagata Apoliki \(Apolosini\) ma atumotu Torres Strait](#)
- [Pepa o maliega e fai tui puipui mo le KOVITI-19](#)
- [Faamatalaga o tui puipui i isi gagana](#)

Faitau Gofie (Easy Read)

- [AOTELEGA – tui puipui mo le KOVITI-19](#)
- [O lea le tui puipui mo le KOVITI-19? Pe saogalemū?](#)
- [O ai e fai o latou tui puipui?](#)
- [O fea e maua ai tui puipui?](#)
- [O le tui puipui Pfizer](#)
- [Ia sauni loa mo tui puipui](#)
- [O lea le mea ete faamoemoe iai pe a uma lou tui puipui](#)
- [Ave lou maliega](#)
- [A uma lou tui puipui](#)
- [O nisi faamatalaga](#)

Auslan videos

- [E uiga i tui puipui mo le KOVITI-19 i Ausetalia](#)
- [E faapefea ona galue le tui puipui mo le KOVITI-19](#)
- [Faasologa o le tui puipui mo le KOVITI-19 i le Atunuu](#)
- [Faamaonia le tui puipui mo le KOVITI-19](#)
- [O le faiga o vailaau tui puipui](#)

Faitoto'a Mana'oga Faapitoa

E mafai ona e faaaogāina le [Faitoto'a Mana'oga Faapitoa](#) mo faamatalaga ma faasinomaga e uiga i le KOVITI-19. E mafai fo'i ona fesoasoani i ou aiga, tagata faigaluega o tausia ma faia le lagolago.

O le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa e tuma'oti, e leai se totogi ma e fai siaki ini mataupu.

E mafai ona e faafesoota'i le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa i le:

- Telefoni (valaau e leai se totogi): 1800 643 787
- Pe a e logonoa (tutuli), lē lagona se mea, poo ua faaletonu le tautala, e mafai ona e valaau le National Relay Service i le 133 677
- Mo se lagolago mai a se isi gagana, faaaogā le auaunaga fai fua a Faaliliu'upu ma Faamatala'upu (TIS National) i le valaau
 - le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa i le 1800 643 787 ma talosaga mo se faamatala'upu, poo

NDIS Quality
and Safeguards
Commission

- TIS i le 131 450 ma talosaga e faafesoota'i le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa i le 1800 643 787.

O le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa e avanoa mai le Aso Gafua i le Aso To'ana'i 8am i le 8pm (AEST). E lē avanoa i aso malōlō faalemalō.

A e valaau le Faitoto'a Mana'oga Faapitoa, o le a e talanoa i se tagata e:

- Faalogo lelei mai ia te oe.
- Faaaogā latou fesoota'iga e saili ai, siaki ai mata'upu, ma aumai ai faamatalaga mo oe.
- Tuu oe i le auaunaga e mafai ona fesoasoani ia oe.
- Tuu oe i le telefoni ofisa faufautua mo se lagolago i mea ua oo iai lou lagona, pe a e mana'o ai.
- Avatu faamatalaga manino ma faigofie ona maua.

Faafesoota'i matou

Valaau: 1800 035 544 (leai se totogi pe a valaau i le fale). O le matou ofisa tutotonu e tatala mai le 9am i le 4.30pm i le NT, 9.00am i le 5.00pm i isi setete uma ma teritori i aso Gafua i aso Faraile, e lē aofia ai aso malōlō a le malō.

Email: contactcentre@ndiscommission.gov.au

Website: www.ndiscommission.gov.au